

Wielkopolska jest regionem, w którym przebywało wielu sławnych ludzi. Powszechnie znane są związki naszych trzech wieszczów z Wielkopolską i miejsca, w których przebywali — Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki i Zygmunt Krasiński. Gościli tu także wielcy muzycy, m.in. Fryderyk Chopin, Henryk Wieniawski, Ignacy Jan Paderewski. Wielkopolskę odwiedzali również wybitni politycy i mężowie stanu; wystarczy wymienić cesarza Ottona III, cara Aleksandra I, cesarza Francji Napoleona Bonaparte i papieża Jana Pawła II. Niewiele osób zdaje sobie sprawę, że na ziemi tej przebywali także wybitni Polacy — laureaci Nagrody Nobla.

Zanim ich przedstawimy, poświęćmy kilka słów samej nagrodzie i jej fundatorowi. Alfred Bernhard Nobel (1833–96), szwedzki chemik i przemyslowiec, który opracował metody otrzymywania dynamitu oraz innych materiałów wybuchowych, w swym testamencie polecił, by z funduszy uzyskiwanych dzięki jego wynalazkom przyznawać wyróżnienia za wybitne osiągnięcia naukowe oraz za działalność na rzecz zbliżenia między narodami. Aby zrealizować jego wolę, w 1900 r. powołano do życia fundację szwedzko-norweską z siedzibą w Sztokholmie, która corocznie nadaje pięć równej wartości międzynarodowych Nagród Nobla. Wysokość nagród uzależniona jest od dochodów Fundacji Nobla, a przyznaje się je jednej lub kilku osobom.

Nagrody w dziedzinie literatury przyznaje Akademia Szwedzka, w dziedzinie fizyki i che-

mii — Królewska Szwedzka Akademia Nauk, w dziedzinie fizjologii lub medycyny — Szwedzki Królewski Karoliński Instytut Medyczno-Chirurgiczny, a za działalność na rzecz pokoju — Komitet Noblowski Stortingu, czyli parlamentu norweskiego. Nagrody pokojowe otrzymują nie tylko osoby fizyczne, lecz także instytucje i organizacje. Od 1969 r. nadawana jest także Nagroda Nobla w dziedzinie nauk ekonomicznych, ufundowana przez Centralny Bank Szwecji i przyznawana przez Królewską Szwedzką Akademię Nauk. Wręczenie Nagród Nobla odbywa się w Sztokholmie i w Oslo co roku w dniu 10 grudnia, w rocznicę śmierci Alfreda Nobla.

Z Polaków to zaszczytne wyróżnienie otrzymali dotychczas: Maria Skłodowska-Curie (dwukrotnie: w 1903 r. wspólnie z mężem Piotrem w dziedzinie fizyki i w 1911 r. indywidualnie w dziedzinie chemii), Henryk Sienkiewicz (literacką w 1905 r.), Władysław Stanisław Reymont (literacką w 1924 r.), Czesław Miłosz (literacką w 1980 r.), Lech Wałęsa (pokojową w 1983 r.) i Wisława Szymborska (literacką w 1996 r.).

Maria Skłodowska-Curie (1867–1934), była wybitnym fizykiem i chemikiem, profesorem paryskiej Sorbony, współtwórczynią nauki o promieniowaniu, autorką pionierskich prac z zakresu chemii jądrowej, współodkrywczynią pierwiastków polonu i radu. Przyczyniła się także do rozwoju badań nad promieniowaniem w Polsce; w 1932 r. dzięki niej powstał w Warszawie Instytut Radowy. Jest jedyną naszą noblistką, która nie odwiedziła Wielkopolski, choć Uniwersytet Poznański postanowił uhonorować ją doktoratem *honoris causa*.

Drugim polskim noblistą był Henryk Sienkiewicz (1848–1916), wybitny pisarz, który zyskał sławę jednego z największych twórców

prozy polskiej i światowej. Do jego najwybitniejszych dzieł należą powieści: *Trylogia (Ogniem i mieczem, Potop i Pan Wołodyjowski)*, *Krzyżacy*, *W pustyni i w puszczy*, *Quo vadis*, *Rodzina Połanieckich*. H. Sienkiewicz gościł na ziemi wielkopolskiej w latach 1880, 1893, 1895 i 1899.

Władysław Stanisław Reymont (1867–1925) był pisarzem, autorem m.in. powieści *Chłopi* i *Ziemia obiecana* oraz trylogii historycznej *Rok 1794*. Był jedynym noblistą, który przez pewien czas mieszkał w Wielkopolsce (w Kołaczku koło Wrześni). W 1921 r. wybrany został prezesem poznańskiego oddziału Związku Literatów Polskich, lecz godności tej nie przyjął.

Czesław Miłosz (ur. 1911) jest wybitnym współczesnym poetą, autorem wierszy o tematyce historyzoficznej i kulturowej, powieści (m.in. *Zniewolony umysł*, *Dolina Issy*), esejów, przekładów. Przez długie lata (od 1951 r.) przebywał na emigracji — początkowo we Francji, a od 1960 r. w Stanach Zjednoczonych, gdzie był wykładowcą uniwersyteckim.

Lech Wałęsa (ur. 1943) to działacz związkowy i polityczny, współzałożyciel i pierwszy przewodniczący Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, pierwszy prezydent III Rzeczypospolitej (1990–94), laureat nagród pokoju. Wielokrotnie gościł w Poznaniu i Wielkopolsce, m.in. uczestniczył w obchodach 25-lecia Poznańskiego Czerwca.

Wisława Szymborska (ur. 1923) jako jedyna z grona polskich noblistów urodziła się w Wielkopolsce (w Kórniku). To wybitna współczesna poetka, autorka m.in. wierszy moralistyczno-politycznych, erotyków, liryk filozoficznych. Otrzymała tytuł doktora *honoris causa* Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Proponowana trasa turystyczna „Szlakiem Noblistów” przebiega przez najważniejsze miejscowości w Wielkopolsce, upamiętnione pobytami polskich laureatów Nagrody Nobla. Na jej przebycie, łącznie ze zwiedzaniem, należy przeznaczyć około 10 godzin.

TRASA WYCIECZKI

Poznań—Września—Pyzdry—Żerków—
—Miłosław—Rogalin—Poznań, 187 km

0 km POZNAŃ

Miasto wojewódzkie nad Wartą, 577,5 tys. mieszk.

W stolicy Wielkopolski jest kilka miejsc, które warto poznać zanim wyruszymy na proponowaną trasę. Tablica przy al. Marcinkowskiego 10 (ufundowana w 1987 r. przez Ignacego Mosia) informuje, że w tutejszym hotelu „Bazar” w 1880 r. zatrzymał się Henryk Sienkiewicz i w sali wielkiej tego hotelu przez trzy dni czytał swoją nowelę *Za chlebem*. W kamieniczce przy Starym Rynku 84, na narożniku ul. Zamkowej, w 1978 r. otwarto Muzeum Literackie Henryka Sienkiewicza — Oddział Biblioteki Raczyńskich. Fundatorem tej placówki był wspomniany już Ignacy Moś, związany z rodziną Sienkiewicza poznański kolekcjoner, który przekazał muzeum gromadzone przez kilkadziesiąt lat pamiątki po wielkim pisarzu.

W Szpitalu Przemienienia Pańskiego (ul. Długa 1/2) w 1925 r. przebywał przez sześć tygodni na leczeniu Władysław St. Reymont. W pobliżu, przed budynkiem Zespołu Szkół Odzieżowych im. Władysława Reymonta (ul. Kazimierza Wielkiego 17), w 1969 r. odsłonięto popiersie autora *Chłopów* — dzieło Jerzego Sobocińskiego.

W centrum miasta, przy ul. Św. Marcin 80/82, wznosi się dawny zamek cesarski — dziś Centrum Kultury „Zamek”. W jego murach 11 czerwca 1996 r. Czesław Miłosz dedykował swoje książki mieszkańcom Poznania, a dzień wcześniej na Scenie „Verbum” Teatru Nowego przy ul. Dąbrowskiego odbyło się spotkanie pisarza z miłośnikami jego poezji.

Pierwsze spotkanie poety z Poznaniem miało miejsce wiele lat wcześniej — w dniach 9–12 czerwca 1929 r., gdy przebywał na Pewuce, czyli Powszechnej Wystawie Krajowej (na terenach obecnych Targów Poznańskich). Jak później pisał, *Poznań był wtedy pierwszym zachodnim miastem przed wyjazdem do Pragi, Paryża...*

Inne obiekty związane z polskimi noblistami znajdują się przy pl. Mickiewicza. Jest wśród nich budynek Collegium Minus Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Niewiele brakowało, by poznańska *Alma Mater* gościła Marię Skłodowską-Curie, bowiem uchwałą Senatu uczelni z 15 grudnia 1922 r. w uznaniu wielkich zasług dla nauki postanowiono nadać jej doktorat *honoris causa* (do wręczenia doktoratu z nieznanymi przyczyn nie doszło). W kilkadziesiąt lat później, 15 maja 1995 r., na rok przed przyznaniem jej literackiej Nagrody Nobla, doktoratem *honoris causa* Uniwersytet wyróżnił poetkę Wisławę Szymborską.

Na pl. Mickiewicza wznosi się Pomnik Poznańskiego Czerwca 1956. W uroczystości jego odsłonięcia, 28 czerwca 1981 r., uczestniczył Lech Wałęsa — przywódca NSZZ „Solidarność”, przyszły laureat pokojowej Nagrody Nobla. Pod pomnikiem tym pojawiał się też w latach późniejszych, jako prezydent III Rzeczypospolitej.

Wyjazd z Poznania ul. Warszawską i dalej szosą nr 2 na wschód (w kierunku Warszawy).

10 km SWARZĘDZ

Miasto nad Jez. Swarzędzkim, 27,5 tys. mieszkańców. Ośrodek meblarstwa. Skansen pszczelarski (kolekcja ponad 200 uli, w tym wiele figuralnych).

20 km KOSTRZYN

Miasto, 8,0 tys. mieszkańców. Kościół z XVI w., przebud. w XVII i XVIII w.

25 km SIEDLEC

Wieś. Po lewej stronie szosy kościół późnobarokowy z lat 1770–75, po prawej pałac barokowo-klasycystyczny z ok. 1770–75 r., otoczony parkiem krajobrazowym.

33 km NEKLA

Miasto (prawa miejskie w latach 1725–72, przywrócone w 2000 r.). Kościół neoromański z 1900 r., w parku krajobrazowym pałac eklektyczny z ok. 1870 r.

46 km WRZEŚNIA

Miasto nad Wrześnicą, 29,0 tys. mieszkańców. Ośrodek przemysłowy. W okresie Wiosny Ludów 1848 r. jeden z czterech obozów powstańczych, wiosną 1901 r. miejsce głośnego strajku szkolnego. Kościół gotycki z XV w., pałac eklektyczny z XIX w., muzeum regionalne.

We Wrześni wygłaszał prelekcje laureat literackiej Nagrody Nobla Władysław Reymont, gdy w latach 1923–25 zamieszkiwał w pobliskim Kołaczkowie. Utrzymywał także kontakt z tutejszym kołem Chrześcijańskiego Związku Zawodowego Kolejarzy, dla którego ufundował bibliotekę (nosiła ona później imię pisarza, a w dowód wdzięczności na budynku stacji kolejowej ufundowano tablicę pamiątkową, zniszczoną przez hitlerowców). Pisarz otrzymał honorowe obywatelstwo powiatu wrzesińskiego, bywał także gościem w tutejszym gimnazjum.

Z Wrześni wyjeżdżamy ulicami Miłosławską i Kaliską, a dalej szosą nr 442 w kierunku Kalisza.

52 km KACZANOWO

Wieś. Drewniany kościół z lat 1763–65.

55 km NOWA WIEŚ KRÓLEWSKA

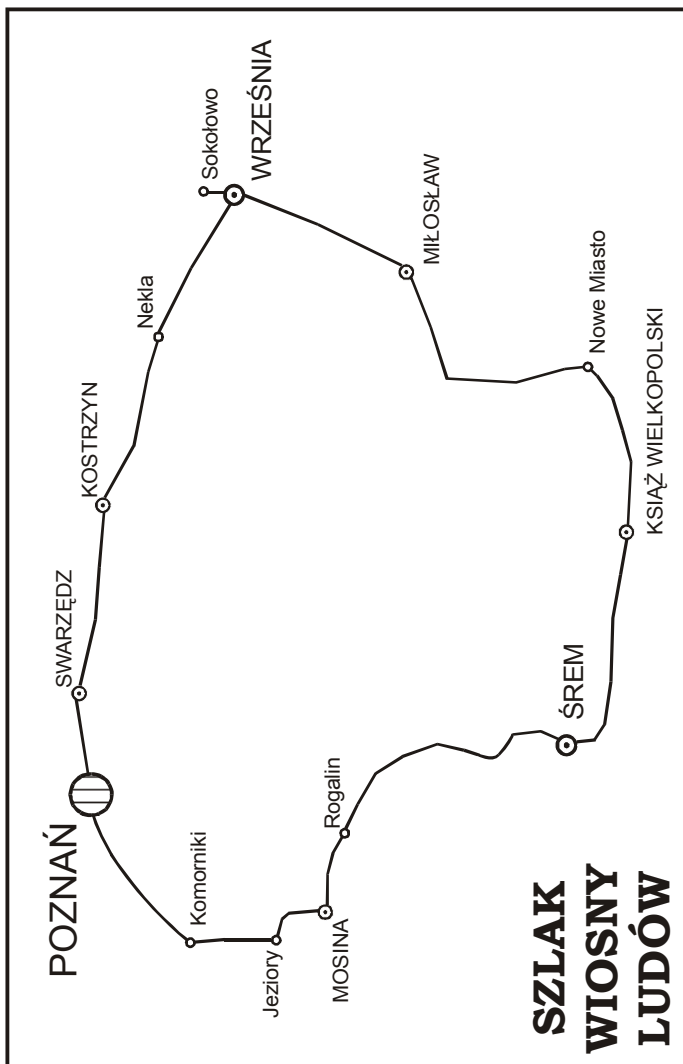
Wieś. Kościół z XVI w., jeden z cenniejszych za-
bytków drewnianych w Wielkopolsce, z późnorene-
sansowym wyposażeniem wnętrza.

62 km KOŁACZKOWO

Wieś, siedziba gminy. Pałac klasycystyczny
z pocz. XIX w., przy nim oficyna, spichrz i stajnia
oraz park krajobrazowy. Kościół klasycystyczny
z lat 1830–36.

W 1920 r. resztówkę majątku Kołaczkowo
zakupił Władysław Stanisław Reymont i okre-
sowo mieszkał w tutejszym pałacu (najczęściej
od wiosny do późnej jesieni). Interesował się
stanem zabudowań, do parku zamówił sa-
dzonki drzew (m.in. rosące do dziś srebrne
świerki). Pałac ten zamierzał przekazać na
dom pracy twórczej. W Kołaczkowie odwiedzali
go m.in. Adam Grzymała Siedlecki, Kornel
Makuszyński, Zenon Przesmycki, Wincenty
Witos, Maciej Rataj, Władysław Grabski. Tutaj
też odbył się w 1925 r. zjazd Polskiego Stron-
nictwa Ludowego „Piast”, w trakcie którego
nadano pisarzowi honorowe członkostwo
Stronnictwa. Nieprawdziwa jest natomiast
informacja, że depezę zawiadamiającą o przy-
znaniu mu Nagrody Nobla otrzymał 13 listo-
pada 1924 r. w Kołaczkowie (przebywał wów-
czas w Warszawie).

Reymont odwiedzał okolicznych ziemian,
m.in. gościł u Józefa i Marii Żychlińskich
w położonym 4 km na wschód Gorazdowie
oraz u Hulewiczów i Błociszewskich w leżącym
nieco dalej Paruszewie (koło Słupcy, 14 km na
północny wschód od Kołaczkowa). Gdy w ko-
łaczkowskim pałacu przeprowadzany był re-
mont, pisarz zatrzymywał się u Seweryna So-
śnickiego — administratora dóbr w odległym
o 3 km Żydowie (później Sośnicki został dzier-
żawcą majątku w Kołaczkowie). Gnieźniński

Sąd Okręgowy (do którego rejonu należał powiat wrzesiński) powierzył Reymontowi funkcję ławnika.

Obecnie w pałacu w Kołaczkowie mieści się ośrodek kultury z biblioteką gminną i izbą regionalną poświęconą pisarzowi. Tablicę pamiątkową na frontowej ścianie pałacu odsłonił w 100-lecie urodzin Reymonta 90-letni wówczas Stanisław Nowak, kołodziej zatrudniony przed laty w majątku pisarza. W 1977 r. w parku wystawiono pomnik (dzieło Teodozjusza Butyńca i Antoniego Bolka), który przedstawia Reymonta z Jagną i Boryną — bohaterami *Chłopów*. Pisarz patronuje też tutejszej Szkole Podstawowej.

69 km PYZDRY

Miasto nad Wartą, 3,1 tys. mieszkańców. Od 2 poł. XIV w. do 1818 r. stolica powiatu w woj. kaliskim, miejsce bitwy w powstaniu styczniowym. Późnogotycki kościół farny, pofranciszkański zespół klasztorny z XIV w., później kilkakrotnie przebudowywany, z Muzeum Regionalnym we wsch. skrzydle. Przy Rynku drewniany dom podcieniowy z 1768 r.

Pyzdry odwiedzał w latach 1923–25 mieszkający w pobliskim Kołaczkowie Władysław St. Reymont.

Wyjazd z miasta szosą nr 442 przez most na Warcie w kierunku Kalisza. Po 2 km na rozwidleniu dróg skręcamy w prawo, w kierunku Żerkowa.

76 km RUDA KOMORSKA

Zaraz za wsią przejeżdżamy przez most na Prośnie, która w latach 1815–1914 była rzeką graniczną między Prusami i Rosją.

83 km ŚMIEŁÓW

Wieś nad Lutynią. Pałac klasycystyczny z końca XVIII w. (arch. Stanisław Zawadzki) z Muzeum im. Adama Mickiewicza — oddziałem Muzeum Narodowego w Poznaniu. Przy nim park krajobrazowy.

W pałacu śmiełowskim na przełomie sierpnia i września 1831 r. gościł A. Mickiewicz, a przypomina o tym tablica w pokoju na pierwszym piętrze. W dniach 18–21 września 1899 r. mieszkał tu Henryk Sienkiewicz, przyszły laureat literackiej Nagrody Nobla, którego pobyt upamiętniono tablicą w sąsiednim pomieszczeniu. Miejscowość tę odwiedziło wiele innych znanych osób, m.in. Ignacy Jan Paderewski, Wojciech Kossak, Józef Haller, Ludomir Różycki.

Wyjazd ze Śmiełowa na pld., nadal w kierunku Żerkowa.

85 km

Z lewej strony szosy punkt widokowy. Stąd rozciąga się rozległy widok na dolinę Warty, lasy czesze-wskie i pałac w Śmiełowie.

88 km ŻERKÓW

Miasto w terenie pagórkowatym, 1,9 tys. mieszkańców. Prawa miejskie od XIV w. Na wzgórzu barokowy kościół z lat 1717–18, ze starszą kaplicą renesansową z ok. 1600–10 r.

Na Rynku skręcamy w prawo, w drogę w kierunku Kłęki—Śremu.

98 km KŁĘKA

Duża wieś z pałacem neorenesansowym z 1870 r., gospodarstwem zielarskim i wytwórnią leków ziołowych.

Tu skręcamy szosą nr 42 w prawo, w kierunku Poznania.

100 km NOWE MIASTO n. WARTĄ

Wieś gminna, w latach 1283–1934 miasto. Kościół gotycki z 2 poł. XV w., grodzisko stożkowane zwane „Kopcem”.

Szosa obwodnicą omija wieś i przekracza Wartę. Po 3 km, na wysokości wsi Krzykosy (widocznej po lewej), skręcamy w prawo w kierunku Orzechowa i Czeszewa.

110 km ORZECHOWO

Duża wieś na prawym brzegu Warty, a raczej osiedle przemysłowe. Fabryka sklejk.

114 km CZESZEWO

Duża wieś na prawym brzegu Warty, z kościołem drewnianym z 1792 r. i szachulcową karczmą z końca XVIII w.

Przejeżdżał tędy 18 września 1899 r. Henryk Sienkiewicz i w drodze z Miłosławia do Śmielowa przepłynął się promem przez Wartę (prom pływa tu do dziś). W czasie podróży przez lasy czeszewskie pisarz zainteresował się rosnącymi tu wiekowymi dębami. W 100-lecie tego wydarzenia na lewym brzegu Warty ustawiono głaz z tablicą pamiątkową (fundatorami byli Michał Hałas, Jerzy Sobczak i Henryk Walendowski).

Wyjazd na płn., w kierunku Miłosławia.

120 km MIŁOSŁAW

Miasto nad Miłosławką, 3,6 tys. mieszkańców. Lokalny ośrodek gospodarczy. Miejsce zwycięskiej bitwy powstańców Wiosny Ludów z Prusakami 30 IV 1848 r. Kościół z ok. 1620 r., przebud. w XIX i XX w. Pałac z pocz. XIX w., rozbudowany na neorenesansową rezydencję (obecnie szkoła).

Obok pałacu rozciąga się rozległy park krajobrazowy, w którym znajduje się pierwszy wzniesiony na ziemiach polskich pomnik Juliusza Słowackiego. Uroczyste jego odsłonięcie odbyło się 16 września 1899 r. z udziałem wielu znakomitości ówczesnego życia kulturalnego, zaproszonych przez właściciela tutejszego majątku Józefa Kościelskiego. Uczestniczył w nim także Henryk Sienkiewicz, który wygłosił płomienne przemówienie na cześć mowy polskiej. Pisarz poznał tu wówczas Marię Radziejewską, „czwartą Marię” swego życia — pochodzącą ze Środy Wielkopolskiej, dziennikarkę

popularnego pisma „Katolik” (ukazującego się w Bytomiu).

U Kościelskich w Miłosławiu bywał także inny Noblista — Władysław S. Reymont. Zna na jest jego wizyta w aptecce miłosławskiej, mieszczącej się wówczas przy ul. Zamkowej. Aptekarz nie chciał zapłaty od pisarza — wystarczył mu autograf noblisty (wraz z podziękowaniem za leki jest przechowywany do dziś przez jego spadkobierców).

Wyjazd lokalną szosą na zach., w kierunku Środy Wlkp.

123 km WINNA GÓRA

Wies. Od XIII do XVIII w. własność biskupów poznańskich, w latach 1807–1818 rezydencja gen. Jana Henryka Dąbrowskiego. Obecnie siedziba Zakładu Doświadczalnego Instytutu Ochrony Roślin. Kościół późnobarokowy z 1766 r., z kaplicą grobową gen. Dąbrowskiego. W parku krajobrazowym pałac neoklasycy z 1910 r., z Salą Pamięci gen. J.H. Dąbrowskiego.

W pałacu winnogórskim u rodziny Mańkowskich — potomków Dąbrowskiego — 17 września 1899 r. złożył wizytę H. Sienkiewicz, przybywając tu z Miłosławia. Mańkowskich w latach 1923–25 odwiedzał także Władysław St. Reymont.

136 km ŚRODA WIELKOPOLSKA

Miasto nad Moskawą i Średzką Strugą, 21,8 tys. mieszk. Ośrodek przemysłu spożywczego, metalowego i lekkiego. Od XV w. miasto było miejscem sejmików szlachty wielkopolskiej. Kolegiata późnogotycka z XV w., z renesansową kaplicą Gostomskich. Przy wieży ciśnień pierwszy w Polsce pomnik gen. J.H. Dąbrowskiego (dzieło Roberta Sobocińskiego z 1997 r.).

Na cmentarzu przy ul. Nekielskiej pochowana jest Maria Radziejewska — miłość („czwarta Maria”) Henryka Sienkiewicza.

Wyjazd z miasta w kierunku Poznania (szosą nr 42).

141 km KOSZUTY

Wieś. W niewielkim parku alkierzowy dwór z końca XVIII w. — siedziba Muzeum Ziemi Średzkiej. Przy szosie gościniec „Toštoki” i 3 wiatrak koźlaki z XVIII w. (przeniesione z pobliskich wsi).

149 km KÓRNIK

Miasto nad Jez. Kórnickim, 6,2 tys. mieszkańców. Lokalny ośrodek usługowy, placówki naukowe PAN. Gotycki kościół z XV w. (przebud. w XIX w.), zespół starej zabudowy miejskiej. Zamek z 2 poł. XIV w., w obecnej formie neogotycki, z muzeum wewnątrz i Biblioteka Kórnicka; obok najbogatsze w Polsce arboretum.

W kwietniu 1880 r., zamek kórnicki odwiedził laureat literackiej Nagrody Nobla — Henryk Sienkiewicz.

Pomiędzy arboretum a brzegiem jeziora położony jest kompleks zabudowań dawnego folwarku zwanego Prowentem (niegdyś był to teren administracyjnie należący do pobliskiego Bnina). W jednej z oficyn przyszła na świat Wisława Szymborska — poetka, laureatka literackiej Nagrody Nobla z 1996 r. (jej ojciec był rządcą tutejszego majątku). Fakt ten upamiętniono skromną tablicą. W. Szymborska gościła w Kórniku w latach 1969, 1980 i 1992.

Wyjazd drogą nr 434 (Kórnik—Śrem).

151 km BNIN

Niegdyś samodzielne miasto na przesmyku między jeziorami Kórnickim i Bnińskim, w 1942 r. włączone do Kórnika. Ratusz barokowy z XVIII w., kościół poewangelicki z lat 1826–27, zespół starej zabudowy miejskiej.

Przy tutejszym cmentarzu do 1942 r. wznosił się gotycki kościół z XV w., w którym w 1923 r. ochrzczono Wisławę Szymborską.

Powrót do Kórnika i na ptn. krańcu miasta skręt szosą nr 431 w lewo w kierunku Mosiny. Można też z Bninajechać bocznymi

drogami przez Konarskie, Radzewo i Radzewice (niezbędna mapa).

167 km ROGALIN

Wieś na prawym brzegu Warty. Dawna posiadłość Raczyńskich z obszernym założeniem pałacowym (rokokowo-klasycystycznym z lat 1768–76), galerią obrazów i neoklasycznym mauzoleum. Na terenie przyległego parku krajobrazowego trzy słynne dęby: „Lech”, „Czech” i „Rus”. W okolicy wsi i na łąkach nadwarciańskich największe skupisko starych dębów w Europie.

W Rogalinie, u Róży z Potockich i Edwarda Aleksandra Raczyńskich, trzykrotnie (w latach 1880, 1893 i 1895) gościł późniejszy laureat literackiej Nagrody Nobla — Henryk Sienkiewicz. Tutaj pisał fragmenty powieści *Rodzina Połanieckich*. Fakt ten upamiętnia ustawiony w parku głaz z tablicą pamiątkową, ufundowany przez Ignacego Mosia w listopadzie 1993 r.

170 km ROGALINEK

Wieś nad Wartą, z drewnianym kościołem z XVII/XVIII w.

W centrum wsi skręt w prawo, na drogę wiodącą przez Wiórek i Czapury w kierunku Poznania.

187 km POZNAŃ

Wjazd do miasta przez dzielnice Starołęka i Rataje.

Tekst: Jerzy Sobczak.
Zdjęcia: E. Kubis, J. Sobczak, Z. Szmidt.
Projekt graficzny serii: J.B. Łojan.
ISBN 83-87816-05-1
Wydawnictwo WBP Poznań 2000